

Népes korcsoportok — iskolakezdés előtt

Szülőket és gyermekeket, a közoktatás irányítóit és a pedagógusokat közvetlenül is érintő, de végső soron általános érdeklődésre is jogal érdemes témát vizsgált nemrégiben a megyei Népi Ellenőrzési Bizottság dr. Zentai Károly vezette munkabizottsága: a megnövekedett létszámú gyermekkorosztályok iskolába lépésének előkészítését. A tankötelezettségi törvény végrehajtásának első fázisáról volt tehát szó — amely jelenleg számos feszültség forrása, éppen mert a közoktatás feltételei — társadalmi szinten — nem választhatók el népgazdasági adottságainktól.

A vizsgálat arra keresett választ, miként készülnek fel az általános iskolák és a tanácsok az elkövetkezendő tanévekben jelentkező, s a demográfiai hullámból adódó követelményekre, milyen intézkedéseket tesznek az iskolára való előkészítés és az oktató-nevelő munka színvonalának megtartására, fejlesztésére. A népi ellenőrök ötven Csongrád megyei iskolában vizsgálgatták, s a megállapításokat összegző jelentést tárgyalták meg a dr. Kakusi László elnökelével megtartott megyei népi ellenőrzési bizottsági ülés résztvevői, köztük Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Müller Józsefné, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője és Zana Károly, a KNEB tagja.

Csongrád megyében 1970 és 1978 között az általános iskola első osztályába beíratkoztak száma 10,1 százalékkal nőtt, az ideán tehát egy év alatt 5,7 százalékkal. Vagyis a növekedés ugrászerű a korábbi, évenkénti 1,3 százalékkal szemben. (Az idei tanévben az elsősök között több volt az óvodából érkező gyermek, s csökkent az iskolai előkészítésben részt vettek aránya.) Az ebben a korcsoportban észlelhető létszámnövekedés fokozott terhet rótt a megyei iskolahálózatára, annak ellenére, hogy az ötödik évfolyam tervei időszerűen tervezett 182 új tanterem nyolcvan százaléka a vizsgálatig elkészült.

A megyei tanács vb művelődésügyi osztálya előzetes számításai szerint a létszámnövekedés a következő években is tart még — s elsősorban a városokat, s főleg az új lakótelepeket érinti. A vizsgálatban érintett tanácsok e várható demográfiai változásokról felméréseket végeztek a védőnőkkel, óvónőkkel, a pedagógusokkal együtt — az így nyert adatok azonban a népi ellenőrök megállapítása szerint nem mindenütt teljesek. A tanköteles korú gyermekek összeírását szabályozó rendelkezéseket helyenként nem hajtják végre — ez különösen a városokra jellemző, ahol sok az elköltöző, vagy rendezetlen körülmények között élő gyermek. Betegség, névváltozás, szülői mulasztás miatt a népi ellenőrök például 31 be nem íratkozott gyermeket fedeztek fel Csongrád megyében.

A vizsgálat feltárta az óvodai előkészítésnek, a felmentésre szoruló gyermekek helyzetének néhány érdekes kérdését, s foglalkozott az iskolaérettség elbírálásának módjával is. Minden bizonnyal a differenciálás hiányosságaira utal, hogy az ideán beiratkozott elsősök 3,6 százaléka volt osztályismétlő Csongrád megyében. Feltűnő, hogy e gyerekek

aránya a városokban is magas.

A községekben alig, a városokban jelentősen emelkedik az iskoláskorúak száma. Főleg Szegeden érzékelhető ez — öt év alatt csaknem százszal nőtt az alsó tagozatos csoportok száma. A tanteremek száma alig emelkedik, a „két műszakos” oktatás terjedőben van. Az átmeneti megoldások a pedagógusmunka színvonalát hátrányosan befolyásolják, s ezt aligha ellensúlyozhatja a tanításon kívüli foglalkozások rendszere.

A kivitelezői gondok enyhítésére az ötödik évfolyam tervidőszak elején a DELÉP a házigyári elemek felhasználását javasolta, ezt azonban csak az óvodák, bölcsődék építésére fogadták el. Az iskolaépítéshez jelenleg használatos UNIVÁZ-rendszer késedelmet okozott hát, a helyzetet az sem segítette sokat, hogy tíz telerem terven felül, iskolávitésékként készült el. S noha a községekben a társadalmi összefogást is igénybe veszik — részben az 1972—1978 között megszüntetett 123 tanügyi iskola belterületi pótlására —, újabb 26 teleremre lesz szükség a megye községeiben központi erőforrásból a VI. ötéves tervben.

P. K.

Segítség család-alapító fiataloknak

Igen nagy népszerűségnek örvend a takarékpénztár egyik szolgáltatása. Talán kevesen tudják, hogy azok a fiatalok, akik 30. évüket nem töltötték be és házastól, otthonuk berendezéséhez kölcsönt vehetnek fel. A családalapító fiataloknak nyújtott hitel maximális összege 30 ezer forint. A kölcsönt 36 havi részletben fizethetik vissza.

Igen hosszú az árucikkék listája, amire az összeget el-

költhetik. Vehetnek háztartási gépeket, konyhai, fürdőszobai berendezéseket, kályhát, híradástechnikai cikket, szőnyeg, függöny és ágynemű kivételével lakberendezési felszerelési tárgyakat, valamint gyermekkoszt, sőt, barkácskészletet is. Csak meghatározott dolgokra lehet felhasználni a kölcsönt, és a vásárlás hitellevéllel bonyolítható le. Azt is kell tudni, a kölcsönt az igénylő akkor kapja csak meg, ha igazolja, amit vásárolni szeretne, fellelhető az üzletben. Igen nagy segítséget jelent a hitelnek ez a formája, amikor a fiatalok a családi életet elkezdik. Bizonyítja néhány számadat is, a takarékpénztárak Csongrád megyében 30 millió forintot, ezen belül Szegeden 15 millió forintot folyósítottak ifjú férjeknek és feleségeknek.

Az államigazgatási munka korszerűsítése

A közjogi társadalmi bizottság megbeszélése

A gyors és pontos, a rendelkezés és törvényeken alapuló államigazgatási munka nemcsak az állampolgárok kívánsága. A megyében működő tanácsok az utóbbi években korszerűbb módon és korszerűbb körülmények között dolgoznak, azonban egy-egy előadó munkájának 80 százaléka még ma is az adminisztráció teszi ki. Az egyes tanácsai hatáskörök leadása és az új Büntető Törvénykönyv rendelkezései folytán pedig több mint 200 hatáskört kaptak a helyi tanácsok.

A Hazafias Népfőnt közjogi társadalmi bizottsága

Ankét

Felkészülés a nyugdíjas életre

Felkészülés a nyugdíjas életre címmel egész napos országos ankétot tartottak szerdán Budapesten, a Magyar Vöröskereszt székházában. A részt vevő orvosok, gerontológusok, szociológusok és az érintett állami és társadalmi szervek képviselői délelőtti előadásokat hallgattak meg az időskorúvá válás pszichikai és gerontológiai vonatkozásairól, a nyugdíjas életre való felkészítésről. Az ankét délután vitafórummal folytatódott.

A tanácskozás célja az volt, hogy az idős emberekkel, a nyugdíjba készülőkkel törődő szakembereknek és társadalmi aktivistáknak egységes tudományos ismeretekre alapozott elvi, gyakorlati irányutatást nyújtson munkájukhoz.

A tanácskozás anyagát könyv alakban is megjelentetik.

Társadalomtörténeti konferencia Hódmezővásárhelyen

Kétnapos társadalomtörténeti tanácskozás kezdődik ma, csütörtökön Hódmezővásárhelyen. A konferencia része annak a sorozatnak, amelyben az elmúlt évek során a város történetét, a művelődéstörténet, az agrártörténet-írás témáit tárgyalták meg a szakemberek. A városi tanács dísztermében tartandó mostani tanácskozáson az ország neves történészei a társadalomtörténet elméleti és módszertani témaival foglalkoznak. Előadások hangzanak el a társadalmi rétegződés, a társadalmi struktúra és csoportképződés, a mobilitás, az életmód és értékrend kérdéseiről.

A magyar és a kelet-európai társadalmak történetével

foglalkozó előadásokon kívül a munkásmozgalom-történeti témák, valamint a parasztmozgalmak kutatási eredményei is szerepelnek a programban. Hódmezővásárhely történetének kutatói a város fejlődésének problémáiról beszélnek, előadás hangzik el a Viharsarok társadalomtörténeti kérdéseiről is.

A konferencia, amelyet az MTA Történettudományi Intézete, az MSZMP KB Párttörténeti Intézete és a hódmezővásárhelyi városi tanács rendez, holnap, pénteken dr. Hanák Péternek, a Történettudományi Intézet osztályvezetőjének zárásával fejeződik be.

A gordiuszi megoldás

Harminc a millióért

Milyen lehetőségei vannak manapság nálunk egy beruházónak, ha az építő vállalat — amint ez többnyire meg szokott — közli vele: sajnos az új épület (lakóház, gyár, szálloda, áruház stb.) átadása csúszni fog, mert, hogy különböző gondok (emberhiány, anyaghiány, más fontos feladatok stb.) miatt nem tudják betartani a határidőt. A beruházó ilyenkor többnyire szaladgálhat fűző-fához, próbálhatja bizonygatni az ő építkezésének fontosságát, megkíséríheti „felsőbb” támogatókat is szereztetni, ám végül mégsem bizonyos, hogy határidőre kész lesz az épület. Hiszen — akár hogyan is nézzük — az építőknek is sok igazságuk van, mert kevés az emberük stb. Így aztán csúszik a beruházás átadása, ami a dolgok természeténél fogva jókora veszteséget szokott okozni az építőknek és természetesen a népgazdaságnak is.

A lehetséges példák sajnos nem mennek ritkaság számba. Hiszen legutóbb például a DELÉP is jelezte: az épülő nagyáruházat aligha lesz módja határidőre átadni. Ismeretese a vállalat gondjai. A falakat még csak gyorsan föl tudják húzni, annál több gondot okoznak viszont a befejező munkák, a belső szerelések, mivel kevés szakemberük van erre a célra. A DELÉP jelzését tehát kénytelen volt tudomásul venni a nagyáruház három társberuházója, a Komplet, a

Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat és a Szegedi ÁFESZ, hiszen ők sem most hallottak először az építőipar gondjairól. Így aztán azt is tudták, a tiltakozás, a segítségért szaladgálás sem célravezető, mert az még sem segít a DELÉP bajain, ahol körülbelül abban a helyzetben vannak: bármelyik új-jamat is harpom, mindegyik fá.

A társberuházók így aztán csak számolgattak. Az új áruháznak az első, teljes évre tervezett forgalma 580 millió forint. Ebből aztán könnyen kalkulálható a veszteség: minden hónap csúszás a határidőben 48—49 millió forintos forgalomkiesést okoz a beruházóknak. A tekintélyes összeg elmaradása pedig nyilván igencsak kellemetlenül érintené őket. Végül aztán megszületett az ötlet, amelyet joggal nevezhetnénk gordiuszi megoldásnak.

Nyilván eszükbe jutott a gordiuszi csomó, amit kioldani senki sem tudott, legföljebb meginkább összebogarogta, míg nem Nagy Sándor gondolt egyet, s kardjával szétvágta a csomót. Valahogyan a beruházók is így tettek az áruház esetében. Megállapodtak abban, hogy javító-karbantartó részlegeikből mindhárman tíz-tíz szakembert 1980. február 1-től június 30-ig havonta három hétre a DELÉP rendelkezésére bocsátanak, azzal a feltétellel, hogy az építő vállalat ezeket az embereket csak a nagyáruház építkezésén foglalkoztathatja. Ennek érdekében a dolgozókat továbbra is ők fizetik, s a DELÉP csak költségtérítést ad munkájuk után.

Okos, hasznos kezdeményezés ez, amit csak dicsérni lehet, hiszen az idő pénz jelszavát fölfedezve a beruházók nem segítségért futkostak, ami aligha hozhatott volna eredményt, hanem azt nézték, saját erejükkel mit képesek tenni ezért, hogy egy jókora beruházás időben elkészüljön. S amit lehet, meg is tettek. S hogy milyen eredménnyel tették és teszik mindezt? Ez csak jövőre fog kiderülni. Harminc szakember mindenesetre sokat lendíthet egy ilyen építkezési befejezési munkáin, de csupán akkor, ha nem helyettesíteni fogják, hanem kiegészíteni majd a DELÉP dolgozóit. Am a segítség — reálisan meggyorsíthatják a munkát. Ennek érdekében pedig a beruházók magukra

Harminc ember. Olyan nagy dolog ez? Alighanem igen. Vegyük csak sorra a listát! Négy villanszerelő, öt asztalos, öt lakatos, tíz kőműves, két festő és négy segédmunkás. Ennyien bizony alaposan meggyorsíthatják a munkát. Ennek érdekében pedig a beruházók magukra

Sz. I.

Kiváló együttessék

Az amatőr művészeti együttessék az évi pályázatán kitűnt csoportoknak szerdán adták át az okleveleket és a díjakat. Az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsának székházában rendezett ünnepségen Kormos Sándor, a Kulturális Minisztérium központi művelődési főosztályának vezetője méltatta az amatőr művészeti együttessék tevékenységét, szerepét a művelődésben.

Ebben az évben a pályázaton részt vett 70 együttes közül véglegesen elnyerte a „Kiváló együttes” fokozatot a szekszárdi szövetkezeti madrigál kórus, a szombat-helyi Ungaresca táncegyüttes, a debreceni építő Hajdú táncegyüttese, a gyöngyösi Vidróczki néptáncgyüttes és a győri amatőr filmstúdió. A „Kiváló együttes” cím első fokozatával 17 együttest tüntettek ki.

Vegyszerek korszerű raktározásáért

Országos tervpályázat

Korszerűen gépesített, a szakszerű tárolást és vegyszerkezelést megoldó műtrágya- és növényvédőszer raktárközpontokkal kívánják csökkenteni a mezőgazdaságban használt vegyszerek helytelen kezeléséből és tárolásából eredő hatóanyagvesztéseket, ami nemcsak az érintett nagyüzemek, hanem az egész népgazdaságnak kárt, felesleges kiadásokat okoz. Ezért hirdették most országos tervpályázatot a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium, az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium és az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal.

A pályázók feladata, hogy a raktárközpont épületeinek, valamint a vegyszertárolás, kezelés és felhasználás szakszerű és gazdaságosan gépesített megoldásaira egyaránt javaslatot adjanak. Valamennyi pályázónak kötelezően el kell készíteni a raktárközpont alapvető változatát, amely az 50 ezer hektáros mezőgazdasági terület talaj-erő-gazdálkodásához szükséges műtrágya vasúti szerelvényeit fogadja és a tárolás, kezelés után gépparkjával a vegyszert folyékony hal-

mazállapotban juttatja el a földekre. Előirányoztak még két változatot, amelyből a pályázó választja ki, melyik tervét készíti el. A második változat a 30 ezer hektáros terület raktárközpontja, ahova közúti járművek szállítják a műtrágyát. Az itt tárolt vegyszert szilárd halmazállapotban szórják a földekre. Ugyancsak 50 ezer hektáros terület ellátására szolgál a harmadik változat, amely a vasúton érkező műtrágyát szilárd és folyékony halmazállapotban egyaránt eljuttathatja a földekre. A tervezőknek gondoskodni kell a növényvédőszer és gyomirtószer korszakos és biztonságos tárolásáról, kezeléséről és a felhasználásáról, továbbá a raktárközpont segédüzemeinek és szociális épületeinek megtervezéséről is.

A pályázati kiírást már átvehették az érdeklődők az ÉVM műszaki tervezési főosztályán, s a kész tervek legkésőbb jövő év március 8-ig kell postán elküldeni a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium mezőgazdasági főosztályának. A bíráló bizottság jövő év április 10-ig hirdeti ki a tervpályázat eredményét.